

یک سند منتشر نشده از مشروطه

اشاره

از جمله مسائلی که از طرف برخی نویسندگان مطرح می‌گردد، عدم آگاهی لازم و کامل علمای مشروطه‌خواه نجف از امور و عمق جریان‌های جاری ایران در عصر مشروطه است. آنان بر این باورند که چون از نظر جغرافیایی بین ایران و نجف فاصله زیادی بوده، لذا اطلاعات کافی و به موقع در اختیار عالمان دینی و رهبران مذهبی مشروطه قرار نمی‌گرفت؛ که همین امر باعث می‌گردید تا نتوانند مواضعی همه‌جانبه و متناسب با وضعیت موجود ایران اتخاذ کنند. برخی از اسناد و مدارک به جای مانده از آن دوران، خط بطلانی بر این مطلب می‌کشند. نامه‌ای که پیش روی دارید از جمله مکاتبه‌هایی است که میان حاج آقا نورالله رهبر آگاه و پرتأثیر مشروطه اصفهان و مرحوم میرزای نائینی یکی از علمای فعال و طراز دوم مشروطه‌خواه نجف صورت گرفته و به یادگار مانده است. همان گونه که از محتوای نامه به دست می‌آید، مرحوم میرزای نائینی ضمن اشاره به برخی از جزئیات وقایع دیگر شهرها از جمله لارستان و تبریز، از حاج آقا نورالله می‌خواهد تا ایشان مردم را از مسائل مربوط به امور خود و قیام شهرهای دیگر آگاه کند و زمینه را برای قیام همگانی فراهم آورد.

متن نامه میرزای نائینی به حاج آقا نورالله اصفهانی

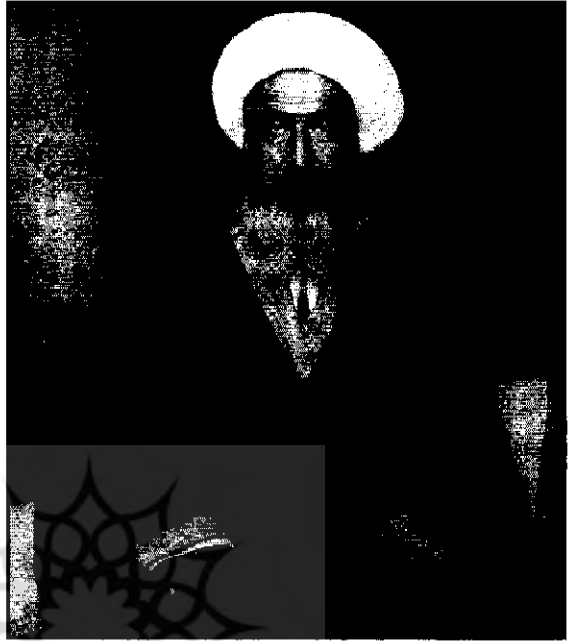
بسم الله الرحمن الرحيم

بعرض میرساند: البته خبر هیجان خراسان بعرض رسیده، قضایای لارستان و آقا سید عبدالحسین و تهیاً بندرات هم البته معروض شده است. دیروز هم تلگراف تبریز از طریق اسلامبول رسید که خوی و مراغه و مرند و ارومیه را ملت تصرف کرده؛ نمی دانیم در اصفهان به انتظار چه روزی نشسته اند. جریده چهره نمای مصر شرح حالی متعلق به اصفهان نوشته، لفاً ارسال شد. لطف فرمائید مردم بخوانند از حال خودشان لااقل با خیر شوند. یکی از احکام سابقه که حضرت حجة الاسلام آقای صدر هم با آقایان حجج - دامت ظلالهم - معیت کرده اند، عکس آن را دیشب گرفتم. لفاً ایفا شد؛ شاید مردم اصفهان از این اجماع آقایان حجج بتکلیف مسلمانی خود متنبه شوند و با برادران آذربایجان و خراسان و طوالش و غیرها همدست شوند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی
پرتال جامع علوم انسانی

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

محمدحسین النائینی غره ذی حجه ۱۳۲۶

پیشکش گاہ علوم انسانی دہلی
پرتال جامع علوم انسانی